SPRENDIMAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2018/209

2018 m. vasario 8 d.

kuriuo Airijai suteikiama jos prašoma nukrypti leidžianti nuostata pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių

(pranešta dokumentu Nr. C(2018) 624)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių ([1]), ypač į jos III priedo 2 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

(1) Direktyva 91/676/EEB nustatytos vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių taisyklės. Jei valstybė narė vienam hektarui numato per metus leisti naudoti kitokį mėšlo kiekį, nei nurodyta tos direktyvos III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje, mėšlo kiekis turi būti toks, kad netrukdytų siekti minėtos Direktyvos 91/676/EEB 1 straipsnyje nustatytų tikslų ir būtų pagrįstas objektyviais kriterijais, tokiais kaip ilgas pasėlių vegetacinis laikotarpis ir daug azoto įsisavinantys pasėliai;

(2) 2007 m. spalio 22 d. Komisija priėmė sprendimą 2007/697/EB ([2]), suteikiantį Airijai jos prašomą leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Direktyvą 91/676/EEB, kuriuo leido ūkiuose, kurių bent 80 proc. sudaro ganyklos, naudoti tokį gyvulių mėšlo kiekį, su kuriuo į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 250 kg azoto, pagal Airijos veiksmų programą, įgyvendintą 2006 m. Europos Bendrijų Vandenų apsaugos gerosios žemės ūkio praktikos nuostatais (2006 m. statutinis dokumentas Nr. 378);

(3) 2011 m. vasario 24 d. Komisija priėmė sprendimą 2011/127/ES ([3]), kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2007/697/EB ir pratęsiamas leidžiančios nukrypti nuostatos galiojimas iki 2013 m. gruodžio 31 d., pagal Airijos veiksmų programą, įgyvendintą 2010 m. Europos Bendrijų Vandenų apsaugos gerosios žemės ūkio praktikos nuostatais (2010 m. statutinis dokumentas Nr. 610);

(4) 2014 m. vasario 27 d. Komisija priėmė sprendimą 2014/112/ES ([4]), suteikiantį Airijai jos prašomą leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Direktyvą 91/676/EEB, kuriuo leido ūkiuose, kurių bent 80 proc. sudaro ganyklos, naudoti tokį gyvulių mėšlo kiekį, su kuriuo į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 250 kg azoto, pagal Airijos veiksmų programą, įgyvendintą 2014 m. Europos Bendrijų Vandenų apsaugos gerosios žemės ūkio praktikos nuostatais (2014 m. statutinis dokumentas Nr. 31). Sprendimo 2014/112/ES galiojimas baigėsi 2017 m. gruodžio 31 d.;

(5) Sprendimu 2014/112/ES suteiktas leidimas taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą 2016 m. Airijoje taikytas 6 802 ūkiams – tai atitinka maždaug 5,4 proc. visų ūkių, kuriuose auginami ganomi gyvuliai, 20,2 proc. visų sutartinių galvijų ir 9,3 proc. visos žemės ūkio paskirties žemės;

([1]) OL L 375, 1991 12 31, p. 1.
([2]) 2007 m. spalio 22 d. Komisijos sprendimas 2007/697/EB, suteikiantis Airijai jos prašomą leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 284, 2007 10 30, p. 27).
([3]) 2011 m. vasario 24 d. Komisijos sprendimas 2011/127/ES, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2007/697/EB, suteikiantis Airijai jos prašomą leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 51, 2011 2 25, p. 19).
([4]) 2014 m. vasario 27 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2014/112/ES, kuriuo Airijai suteikiamas jos prašomas leidimas taikyti Tarybos direktyvoje 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą (OL L 61, 2014 3 1, p. 7).

(6) 2017 m. kovo 7 d. Airija pagal Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies trečią pastraipą pateikė Komisijai prašymą leisti toliau taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą;

(7) pagal Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 5 dalį Airija taiko veiksmų programą visoje savo teritorijoje;

(8) iš duomenų, kuriuos Airija pateikė pagal Direktyvos 91/676/EEB 10 straipsnyje nustatytą įpareigojimą teikti ataskaitas, matyti, kad 2012–2015 m. vandenys buvo iš esmės geros kokybės. Visose Airijos požeminio vandens stebėjimo stotyse vidutinė nitratų koncentracija buvo mažesnė kaip 50 mg/l, o 87 proc. tų stočių – mažesnė kaip 25 mg/l. Visose Airijos paviršinio vandens stebėjimo stotyse vidutinė nitratų koncentracija buvo mažesnė kaip 40 mg/l, o 99,5 proc. tų stočių – mažesnė kaip 25 mg/l;

(9) per pastaruosius kelerius metus gyvulių skaičius Airijoje išaugo. Galvijų, kiaulių ir avių skaičius nuo 2008–2011 m. laikotarpio iki 2012–2015 m. laikotarpio atitinkamai padidėjo 3,8 proc., 3,7 proc. ir 5,1 proc., taip buvo panaikintas ankstesnio ataskaitinio laikotarpio sumažėjimas. 2012–2015 m. vidutinis gyvulių mėšle esančio azoto kiekis buvo 104 kg/ha, t. y. panašus kaip ir 2008–2011 m. 2012–2015 m. vidutinis fosforo kiekis buvo 15 kg/ha, t. y. irgi panašus kaip ir 2008–2011 m. Vidutinis azoto cheminių trąšų naudojimas 2012–2015 m., palyginti su 2008–2011 m., padidėjo 5 proc. Vidutinis fosforo cheminių trąšų naudojimas 2012–2015 m., palyginti su 2008–2011 m., padidėjo 32,7 proc. Tačiau, palyginti su vidutiniu fosforo cheminių trąšų naudojimu 2004–2008 m., vidutinis šių trąšų naudojimas 2012–2015 m. vis tiek buvo 9,5 proc. mažesnis ([1]);

(10) Airijoje 92 proc. žemės ūkio paskirties žemės yra ganyklos. Iš viso ganykliniuose ūkiuose 50 proc. žemės ploto yra ekstensyviai eksploatuojama, todėl gyvulių tankis bei trąšų naudojimas yra palyginti nedidelis, 21 proc. žemės ploto eksploatuojama pagal agrarinės aplinkosaugos programas ir tik 9,3 proc. eksploatuojama intensyviai. 8 proc. ploto naudojama žemdirbystei. Vidutinį ganykloms naudojamų cheminių trąšų kiekį sudaro 80 kg/ha azoto ir 8 kg/ha fosforo ([1]);

(11) Airijos klimatas, kuriam būdingas tolygus metiniu kritulių pasiskirstymas per visus metus ir palyginti maži metinės temperatūros svyravimai, yra palankus ilgam žolės augimo sezonui (nuo 330 dienų per metus šalies pietvakariuose iki maždaug 250 dienų per metus šiaurės rytuose ([2]));

(12) pagal Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies trečią pastraipą išnagrinėjusi Airijos prašymą ir atsižvelgdama į Airijos veiksmų programą bei į patirtį, įgytą taikant Sprendimuose 2007/697/EB ir 2014/112/ES numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, Komisija laikosi nuomonės, kad Airijos pasiūlytas mėšlo kiekis, atitinkantis 250 kg azoto vienam hektarui per metus, netrukdys siekti Direktyvos 91/676/EEB tikslų, jei ūkininkams, kuriems suteikiamas leidimas, bus taikomos tam tikros griežtos individualios sąlygos;

(13) remiantis Airijos pateikta patvirtinamąja informacija, siūlomas vienam hektarui per metus 250 kg azoto kiekis ūkiuose, kurių bent 80 proc. sudaro ganyklos, yra pagrįstas objektyviais kriterijais – ilgu vegetaciniu laikotarpiu ir dideliu kiekiu žolės, įsisavinančios daug azoto;

(14) Sprendimo 2014/112/ES galiojimas baigsis 2017 m. gruodžio 31 d. Siekiant užtikrinti, kad atitinkamiems ūkininkams toliau būtų taikoma nukrypti leidžianti nuostata, reikia priimti šį sprendimą;

(15) šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsniu įsteigto Nitratų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Nukrypti leidžianti nuostata

Šiame sprendime nurodytomis sąlygomis Airijai suteikiamas leidimas taikyti 2017 m. kovo 7 d. raštu paprašytą nukrypti leidžiančią nuostatą dėl didesnio gyvulių mėšlo kiekio, nei nustatyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje.

([1]) *Department of Agriculture, Food and the Marine* (liet. Žemės ūkio, maisto ir žuvininkystės ministerija), Airija.
([2]) Airijos žemės ūkio ir maisto technologinės plėtros institucija „Teagasc“.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

a) ganykliniai ūkiai – ūkiai, kurių 80 proc. arba didesnį žemės ūkio paskirties žemės, tinkamos tręšti mėšlu, plotą sudaro ganyklos;

b) ganomi gyvuliai – galvijai (išskyrus veršelius), avys, elniai, ožkos ir arkliai;

c) ganyklos – nuolatinės arba laikinos ganyklos (laikinose ganyklose žolė auga mažiau kaip ketverius metus);

d) sklypas – atskiras laukas (arba laukų grupė), vienarūšis pagal pasėlius, dirvožemio tipą ir tręšimo praktiką;

e) tręšimo planas – iš anksto apskaičiuotas planuojamas maistingųjų medžiagų naudojimas ir kiekis;

f) tręšimo ataskaitos – faktiniu maistingųjų medžiagų naudojimu ir įsisavinimu pagrįstas maistingųjų medžiagų balansas.

3 straipsnis

Taikymo sritis

Ši nukrypti leidžianti nuostata taikoma ganykliniams ūkiams, kuriems suteiktas leidimas pagal 4 straipsnį.

4 straipsnis

Kasmetinė paraiška ir įsipareigojimas

1. Ganyklinių ūkių ūkininkai gali kompetentingų institucijų paprašyti metinio leidimo naudoti tokį gyvulių mėšlo kiekį, iš kurio per metus į vieną hektarą patenka iki 250 kg azoto. Paraiškoje pareiškiama, kad ganyklinio ūkio ūkininkas sutinka su visomis 9 straipsnyje nustatytomis kontrolės priemonėmis.

2. 1 dalyje nurodytoje kasmetinėje paraiškoje pareiškėjas raštu įsipareigoja vykdyti 6 ir 7 straipsniuose nustatytas sąlygas.

5 straipsnis

Leidimų suteikimas

Leidimai naudoti gyvulių mėšlo kiekį, iš kurio per metus į dirvą patenka 250 kg azoto vienam hektarui, suteikiami laikantis 6–7 straipsniuose nustatytų sąlygų.

6 straipsnis

Mėšlo ir kitų trąšų naudojimas

1. Laikantis šio straipsnio 2–8 dalyse nustatytų sąlygų, ganomų gyvulių mėšlo kiekis, kuris kiekvienais metais iškratomas ant dirvos ganykliniuose ūkiuose, įskaitant pačių gyvulių paliekamą mėšlą, neviršija mėšlo kiekio, iš kurio į dirvą patenka 250 kg azoto vienam hektarui.

2. Bendras į dirvą patenkančio azoto kiekis, įskaitant iš dirvožemio įsisavinamą kiekį, turi neviršyti numatomo konkretiems pasėliams reikalingo maistingųjų medžiagų kiekio ir didžiausių ganykliniam ūkiui taikomų tręšimo normatyvų, nustatytų Nitratų veiksmų programoje. Bendras azoto naudojimas diferencijuojamas remiantis gyvulių tankiu ir pievų našumu.

3. Kiekvienas ganyklinis ūkis turi parengti ir turėti tręšimo planą, kuriame apibūdinama žemės ūkio paskirties žemės sėjomaina ir planuojamas mėšlo bei kitų trąšų naudojimas. Ganyklinis ūkis tokį planą sudaro kalendoriniams metams kasmet ne vėliau kaip iki tų metų kovo 1 d. Tręšimo plane būtinai turi būti nurodyta:

a) sėjomainos planas, kuriame turi būti nurodyti sklypų su žole ir sklypų su kitais pasėliais plotai, įskaitant scheminį žemėlapį, kuriame nurodomas atskirų laukų išdėstymas;

b) gyvulių skaičius ganykliniame ūkyje, jų laikymo sąlygos ir mėšlo saugojimo sistema, įskaitant mėšlo saugyklos talpą;

c) azoto ir fosforo kiekio ganykliniame ūkyje susidarančiame mėšle apskaičiavimas;

d) už ganyklinio ūkio ribų arba ganykliniam ūkiui tiekiamo mėšlo kiekis, tipas ir savybės;

e) numatomas augalams reikalingas azoto ir fosforo kiekis kiekviename sklype;

f) azoto ir fosforo kiekio dirvožemyje analizės rezultatai, jei yra;

g) naudojamų trąšų pobūdis;

h) apskaičiuotas mėšle esančio azoto ir fosforo kiekis kiekvienam sklypui;

i) apskaičiuotas cheminėse ir kitokiose trąšose esančio azoto ir fosforo kiekis kiekvienam sklypui.

Tręšimo planas peržiūrimas ne vėliau kaip per septynias dienas nuo bet kokio ganykliniame ūkyje taikomos žemės ūkio praktikos pokyčio.

4. Kiekvienas ganyklinis ūkis turi parengti ir turėti tręšimo ataskaitas, įskaitant azoto ir fosforo, patekusių į dirvožemį, kontrolės ir dirvožemio vandens tvarkymo informaciją. Už kiekvienus kalendorinius metus tos ataskaitos pateikiamos kompetentingai institucijai iki kitų kalendorinių metų kovo 31 d.

5. Kiekviename ganykliniame ūkyje reguliariai atliekamas azoto ir fosforo kiekio dirvožemyje tyrimas.

Visuose ganyklinių ūkių vienarūšiuose plotuose mėginiai imami ir tyrimas atliekamas mažiausiai kartą per ketverius metus, atsižvelgiant į sėjomainą ir dirvožemio ypatybes.

Kiekviename ūkio penkių hektarų dirbamosios žemės plote atliekama bent po vieną tyrimą.

Ganykliniame ūkyje turi būti įmanoma susipažinti su azoto ir fosforo kiekio dirvožemyje tyrimo rezultatais.

6. Gyvulių mėšlu netręšiama rudenį prieš žolės sėją.

7. Mažiausiai 50 proc. valdoje pagamintų srutų paskirstoma iki birželio 15 d. Po birželio 15 d. srutos paskirstomos tik naudojant mažataršę srutų paskirstymo įrangą.

7 straipsnis

Žemės tvarkymas

1. Laikinos ganyklos suariamos pavasarį.

2. Suarus bet kokios rūšies dirvos ganyklas, iš karto sodinami didelį azoto kiekį įsisavinantys pasėliai.

3. Pasėlių sėjomaina neapima atmosferos azotą kaupiančių ankštinių ar kitų augalų. Tačiau tai netaikoma ganyklų dobilams, jei tose ganyklose dobilai sudaro mažiau kaip 50 proc. kitų kartu su žole pasėtų ankštinių augalų.

8 straipsnis

Stebėsena

1. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų parengti ir kasmet atnaujinami kiekvienos grafystės žemėlapiai, kuriuose parodytos ganyklinių ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikomi leidimai, procentinės dalys, ir vietinio žemės naudojimo žemėlapiai.

2. Kompetentingos institucijos vykdo dirvožemio, paviršinio ir požeminio vandens stebėseną ir teikia Komisijai duomenis apie azoto ir fosforo koncentraciją dirvožemio vandenyje, mineralinį azotą dirvožemio sluoksnyje bei azoto koncentraciją požeminiame ir paviršiniame vandenyje, kai taikoma ir kai netaikoma nukrypti leidžianti nuostata. Turi būti atliekama ūkio lauko ir žemės ūkio drenažo stebėsena. Stebėjimo vietos pasirenkamos taip, kad jų dirvožemis atitiktų pagrindinius dirvožemio tipus, jose būtų tręšiama vyraujančiais metodais ir augtų pagrindiniai pasėliai.

3. Netoli itin pažeidžiamų vandens telkinių esančiose žemės ūkio zonose kompetentingos institucijos atlieka griežtesnę vandens stebėseną.

4. Kompetentingos institucijos vykdo vietinio žemės naudojimo, sėjomainos ir žemės ūkio praktikos ganykliniuose ūkiuose, kuriems suteiktas leidimas, tyrimus.

5. Surinkta informacija ir maistingųjų medžiagų tyrimo duomenimis, kaip nurodyta 6 straipsnio 5 dalyje, taip pat šio straipsnio 2 dalyje nurodyta stebėsena naudojamasi atliekant modeliu grindžiamą skaičiavimą, kiek azoto ir fosforo nuteka iš ganyklinių ūkių, kuriems suteikti leidimai.

9 straipsnis

Kontrolė

1. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų atliekama visų leidimų paraiškų administracinė kontrolė. Jei atliekant kontrolę nustatoma, kad 6 ir 7 straipsniuose nustatytos sąlygos nebus įvykdytos, leidimas nesuteikiamas ir pareiškėjui nurodoma nesuteikimo priežastis.

2. Remdamosi rizikos analize, ankstesnių metų kontrolės rezultatais ir Direktyvos 91/676/EEB įgyvendinimo teisės aktų bendrosios atsitiktinės kontrolės rezultatais, kompetentingos institucijos parengia ganyklinių ūkių patikrinimų vietoje programą. Atliekant patikrinimus vietoje, patikrinama, ar laikomasi šio sprendimo 6 ir 7 straipsniuose nustatytų sąlygų; patikrinama ne mažiau kaip 5 proc. leidimus gavusių ūkių.

3. Kai atliekant kontrolę aptinkama, kad šio sprendimo nesilaikoma, kompetentingos institucijos imasi veiksmų padėčiai ištaisyti. 6 ir 7 straipsnių nesilaikantiems ūkininkams skiriama bauda pagal nacionalines taisykles ir jie gali prarasti teisę gauti leidimą kitais metais.

4. Kompetentingoms institucijoms suteikiami įgaliojimai ir priemonės, reikalingi patikrinti, ar laikomasi pagal šį sprendimą suteikto leidimo sąlygų.

10 straipsnis

Ataskaitos

Kompetentingos institucijos kasmet iki birželio 30 d. Komisijai pateikia ataskaitą, kurioje pateikiama tokia informacija:

a) pagal 8 straipsnio 1 dalį – kiekvienos grafystės žemėlapis, kuriame parodytos ganyklinių ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikomas leidimas, procentinės dalys; taip pat vietinio žemės naudojimo žemėlapiai;

b) pagal 8 straipsnio 2 dalį – nitratų koncentracijos požeminiame ir paviršiniame vandenyje stebėjimo rezultatai, įskaitant informaciją apie vandens sudėties tendencijas, kai taikoma šiuo sprendimu suteikta leidžianti nukrypti nuostata ir kai ji netaikoma, taip pat leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo poveikis vandens kokybei;

c) pagal 8 straipsnio 2 dalį – azoto ir fosforo koncentracijos dirvožemio vandenyje stebėjimo rezultatai ir duomenys apie mineralinį azotą dirvožemio sluoksnyje, kai taikoma leidžianti nukrypti nuostata ir kai ji netaikoma;

d) 8 straipsnio 3 dalyje nurodytose griežtesnės stebėsenos vietose gautų duomenų santrauka ir vertinimas;

e) pagal 8 straipsnio 4 dalį – vietinio žemės naudojimo, sėjomainos ir žemės ūkio praktikos tyrimų rezultatai;

f) pagal 8 straipsnio 5 dalį – modeliu grindžiamo skaičiavimo, kiek azoto ir fosforo nuteka, rezultatai;

g) leidimų sąlygų laikymosi vertinimas, grindžiamas ūkio kontrole ir informacija apie sąlygų neatitinkančius ūkius, remiantis 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos administracinės kontrolės ir patikrinimų vietoje rezultatais;

h) lyginamoji Airijos ganyklinių ūkių, kuriems suteikti leidimai, ir Airijos ganyklinių ūkių, kuriems leidimai nesuteikti, kontrolės analizė. Analizė apima metinių patikrų, administracinių patikrinimų, žemės ūkio patikrų, atsižvelgiant į kompleksinio paramos susiejimo susitarimus, ir sąlygų nesilaikymo statistinius duomenis.

11 straipsnis

Taikymas

Šis sprendimas taikomas atsižvelgiant į Airijos veiksmų programą, įgyvendinamą 2017 m. Europos Sąjungos Vandenų apsaugos gerosios žemės ūkio praktikos nuostatais (2017 m. statutinis dokumentas Nr. 605).

Šis sprendimas taikomas iki 2021 m. gruodžio 31 d.

12 straipsnis

Adresatas

Šis sprendimas skirtas Airijai.

Priimta Briuselyje 2018 m. vasario 8 d.

Komisijos vardu

Karmenu VELLA

Komisijos narys